

BONA PAU

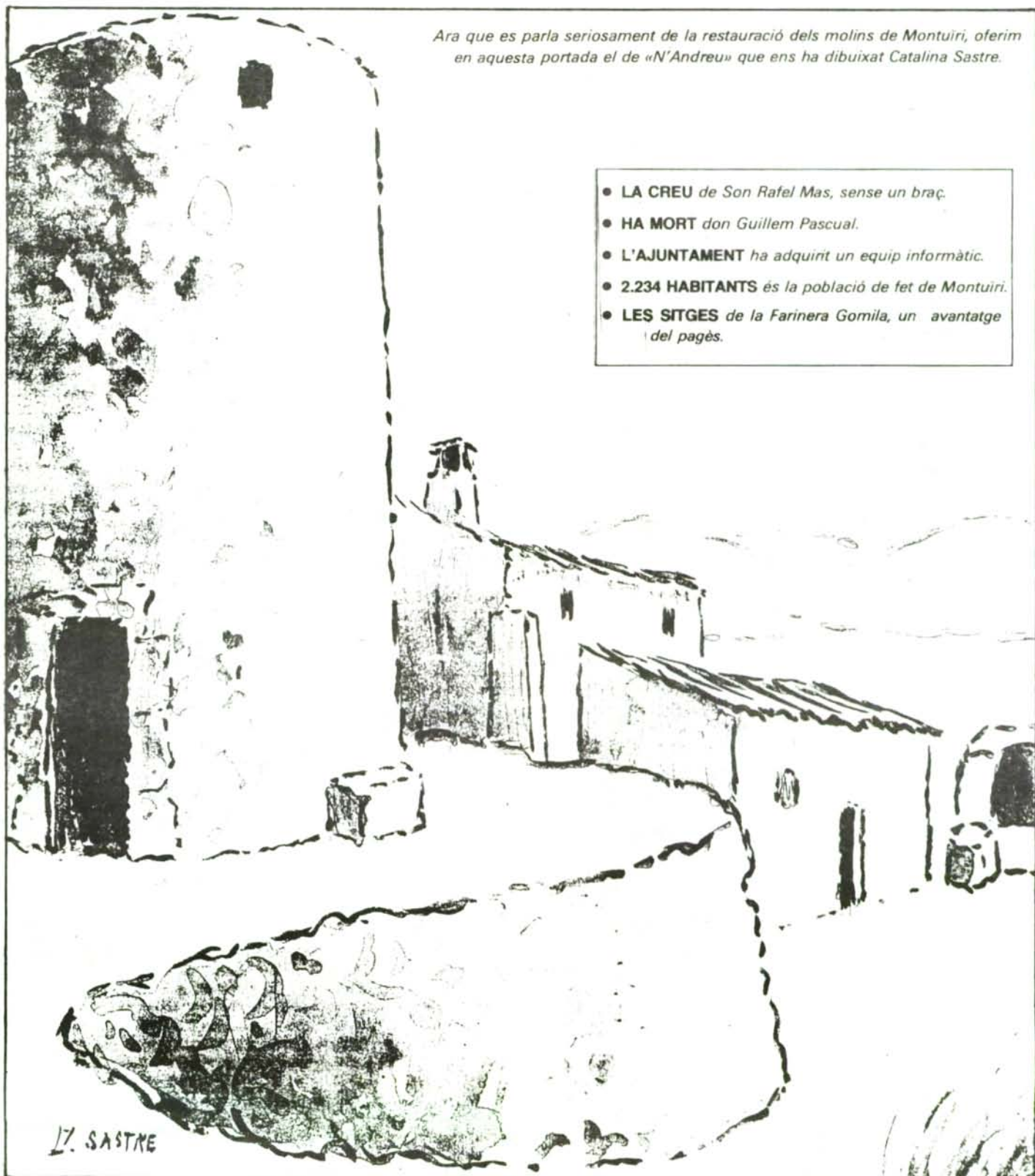
Núm. 404 Any XXXIV

MONTUÏRI

OCTUBRE 1986

Ara que es parla seriosament de la restauració dels molins de Montuïri, oferim en aquesta portada el de «N'Andreu» que ens ha dibuixat Catalina Sastre.

- **LA CREU** de Son Rafel Mas, sense un braç.
- **HA MORT** don Guillem Pascual.
- **L'AJUNTAMENT** ha adquirit un equip informàtic.
- **2.234 HABITANTS** és la població de fet de Montuïri.
- **LES SITGES** de la Farinera Gomila, un avantatge del pagès.

L. SASTRE

«Cuando me jubile pienso vivir mejor que ahora.»

Te preguntarás como hago para sentirme tan optimista respecto del futuro: el Plan de Jubilación "Sa Nostra" me lo permite.

Por una pequeña cantidad mensual que ahora apporto me he asegurado

una pensión para toda la vida; equivalente a mi sueldo actual.

Yo elegí cobrar una pensión mensual, tú puedes elegir cobrar de cualquier otra manera.

En definitiva el Plan de "Sa Nostra" no es otro que hacer viable tu propio plan.

Permíteme un consejo: Vé a "Sa Nostra", infórmate bien. Y prepara tu futuro.

UN EJEMPLO PARA TU PROPIO PLAN

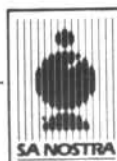
Para una edad de Jubilación de 65 años y una cuota inicial de 10.000,- ptas/mes

EDAD	CAPITAL FINAL PREVISIBLE (*)	PENSION INICIAL PREVISIBLE (*)
35 años	57 578 048	500 007 ptas/mes
40 años	30 002 667	260 578 ptas/mes
45 años	15 008 640	130 352 ptas/mes

(*) Suponiendo una rentabilidad del 11% y un incremento anual de la cuota del 10%

Plan de jubilación "SA NOSTRA"

Tu tranquilidad.

CAJA DE BALEARES
"SA NOSTRA"

Fes qualque cosa

L'estiu són mesos de llum i alegria, són molts els que sortim a la platja, a cercar el bullici de la nit a les discoteques, a disfrutar de les llargues converses a la fresca, a passar-ho bé per Sant Bartomeu,... i a més dóna pas a la tardor. Estació introduïda no fa gaire temps a la divisió de l'any. Antigament només en coneixien les tres i es caracteritzava per la tornada del ramat a cobro. Els dies tornen més curts, no fa tanta calor i es fa més vida familiar. La majoria de gent la qualifica de trista, per allò que han vist qualque pel·lícula on als arbres les cauen les fulles i hi ha un amor impossible.

El temps determina l'estat anímic de les persones, però també ens deixam dur moltes vegades per la falta de motivació. Per la gent que ha acabat les vacances a l'agost, la tardor li suposa tornar al treball, la rutina diària, agafar «stress» i en arribar la nit perdre's al cafè o encarxofar-se davant la televisió. Actuam d'aquesta manera quan la tardor és l'estació adequada per començar a fer qualque cosa, és l'estació dels projectes. Cal rompre amb la rutina, l'estiu ens ajuda i ens estimula a canviar, si la tardor no ho permet procurem-nos-ho. Els projectes poden ser petites coses que poden resultar gratificants amb el temps per la nostra formació. Pensem qualque cosa accessible, que no s'hagi fet mai o gaire sovint, per agradar-nos hi

ha de provar-ho, això és com l'anunci de la «schweppes».

Exemples, pot esser un projecte d'aprenentatge personal, a qui no li agradaria saber sonar un instrument, aprendre a ballar, escriure articles per la revista del poble, fer un muntatge audiovisual o radiofònic,... n'hi ha moltes per triar. Al mateix temps s'ajuda a progressar artísticament a totes les entitats culturals del poble. També d'oci, fer una mica de lectura, el poble compta amb una bona biblioteca, activitats esportives que sempre són molt bones per relaxar-nos i recomanades a persones sedentàries.

Montuïri és un poble molt aficionat a tot tipus d'activitats, basta mirar el programa de festes de durant tot l'any i comparar-lo amb el dels pobles veïnats. Però no basta acudir a les cites que ens preparen unes poques persones, autoritats o entitats, hem de mantenir una continuïtat amb el nostre projecte i estar oberts a la col·laboració i veurem que a la llarga ens resultarà gratificant. Pels joves la cosa està més fotuda, sobretot per a aquells que no tenen feina. El seu projecte ha d'esser més seriós i ambiciós, continuar preparant-se amb l'estudi, conèixer nous oficis on hi hagi oferta de treball; estar paralitzats és estancar-se i perdre's oportunitats. No espereu que vos ho solucionin ni visqueu d'il·lusions.

M. MARTORELL

A LA MORT DEL NOSTRE FASSER PATRIARCA

L'altíssim fasser de s'Hort de can Ferrando, que de tants d'indrets del nostre poble es veia, ha mort. Quelcom de familiar és fuit de les nostres contrades en la mort d'aquesta palmera carregada d'anys i, qui sap, d'un grapat de segles.

L'atapeïda i envellutada negror del xiprer ens recordarà la vella palmera.

BALTASAR AMENGUAL

Primavera alta

Més envant, xiprer meu.

Jo vull esser palmera:

voluntat vertical amb rems de palma, vinclats per influència de l'amor, sensibles al dolç pes de la llum pura.

Palmera alta vull esser, tan alta, que la veu dels qui passin sota els dàtils m'arribi ja picada de calàndries.

Tinc el cor fet de palmes, i conec les sandàlies de l'abril quan m'arranquen palmons càndids, que se'n van a mesclar-se amb l'olivera.

Glòria, laus... i sol, mentre la meua mutilació d'abril fa cortesies de vinclada llum als silvestres germans d'entranyes d'oli: oliveres agràides a la dextra que els ha fet possible de sentir el fervor d'una mà.

Mutilat per amor. Sí, mutilat.

Però gràcies. Sols m'heu llescat el cor.

I feis-ho sempre.

Mes, deixau-me intacta l'estimada altura.

BLAI BONET

Les persones de la Tercera Edat gaudiren un any més amb motiu de la gelatada de mitjan setembre, com a despedida de l'estiu.

25 anys enrera

1 Octubre 1961

Mitjançant una subscripció popular fou adquirida i esculpida en or i argent una batuta, la qual fou avui obsequiada al Director de la Banda de Música, Baltasar Pocovi, a la fi d'un emotiu homenatge, una gran vetlada musical a la Sala Mariana. La batuta du aquesta inscripció: «Baltasar de Sa Mata: Montuïri sap molt bé que tu l'estimes. Gràcies».

Joan Sorell Juan, Professor del Col·legi Públic

«Quant s'ha aconseguit a l'escola es deu a l'esforç en equip»

Després de nou anys d'esser Director de l'Escola Pública de Montuiri, En Joan Sorell Juan ha deixat de ser-ho. Té 36 anys i vingué aquí, d'Eivissa, ara en fa deu. És porrerenc, casat, amb dos fills i la seva esposa també és mestra a Porreres.

Aquests darrers nou cursos han coincidit amb una forta transformació de la comunitat escolar. Així, anys enrera, eren els mestres els qui presentaven el qui havia d'esser director però, a partir d'ara, de la posta en marxa de la LODE, és el candidat a director el qui es presenta. I això explica, en part, el per què ell ja no ho és.

Ja en el començament de l'entrevista, li preguntam:

—Quina impressió tens de Montuiri?

—Bona i positiva —contesta tot d'una—. Crec que de tots els pobles del Pla és el que exterioritza més els seus sentiments i inquietuds. És un poble que viu al dia i disfruta de diferenciar-se dels altres i ser capdavanter en esdeveniments socials, especialment els arrelats a la nostra terra.

—Del Col·legi de Montuiri i dels alumnes, què diries?

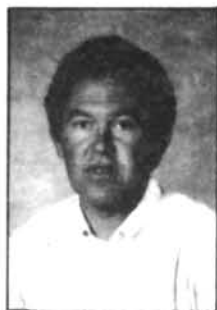
—Dins el Col·legi hi ha una dinàmica de superació contínua, un desig de millora tal volta derivat de la mateixa dinàmica; però tenint present la matèria prima (mestres, alumnat, pares) amb què comptam, pens que els resultats són bastant favorables.

—Quins fets consideres més destacats durant el temps en què tu eres el cap?

—Primerament voldria dir que quant s'ha aconseguit al llarg d'aquests anys no ha estat una cosa personal, sinó tot al contrari, es deu, particularment, a l'esforç del conjunt d'un equip integrat especialment pels alumnes, Associació de Pares, Ajuntament i, sobretot, pel Claustre de Professors; sentint, entre tots, l'escola com una «cosa ben nostra».

—Podries enumerar aquestes conseqüències?

—Sí: Introduir la nostra llengua com a vehicle d'ensenyament; la participació activa de l'Escola dins la vida del poble (fires, darrers dies, diades esportives, festivals...); el fet que el viatge d'estudis i les sortides pedagògiques (mal anomenades excursions) fossin «norma» i en-

trassin dins la dinàmica del programa educatiu; l'escolarització fins els 16 anys, mitjançant cursos de graduat escolar, de català i per a totes les edats; una constant preocupació per a la conservació, respecte i estimació de la Natura i Medi ambiental (hivernacle, granja a l'escola); un especial esment per a la salut infantil (programes d'alimentació, d'habits i, sobretot, la pràctica de tantes activitats esportives); millora i ampliació continuades de l'edifici, entorn escolar i professorat (de vuit hem passat a

onze); el fet que els més necessitats poguessin trobar dins el col·legi un lloc d'integració que moltes vegades el poble els hi nega.

—Què t'hagués agradat poder aconseguir?

—Una igualtat d'oportunitats més real i una escola de pares oberta i participativa.

—Has pensat anar-te'n de Montuiri?

—Pensat, sí; decidit, no.

—Per què prefereixes exercir a Montuiri enlloc de a Porreres?

—Pel caràcter més extravertit dels montuïrers, perquè només hi ha una escola i no dues, com a Porreres, amb tot el que suposa això, i perquè els meus companys mestres de Montuiri no em fan gens d'enveja davant els problemes que la gent els hi crea, i, per tant, per-

Els alumnes de vuitè curs del nostre Col·legi, del curs passat, amb el seu tutor, aleshores director, Joan Sorell.

LA TARDOR

La tardor o, com deim a Mallorca, la primavera d'hivern, crec que és l'estació més bella. És ver que no té la bullidissa de la primavera ni la força i la calor de l'estiu, però en canvi té un encant i una dolçor especials. Els colors són més nets, tenen uns altres tons, ja que les pluges ho han netejat tot.

Les fulles de pàmpols són vermelles i les dels altres arbres grogues o sienes.

Els camps llaurats, sense cap bri d'herba, amb els arbres despullats de fulles donen una sensació de pau, de serenitat.

Les postes de sol, el crepuscle vespertí són d'una bellesa indescriptible. Hi ha coses que sols les podem fruit contemplant-les.

També les pluges són diferents. No sol haver-hi tempestes amb trons i llamps com a l'estiu sinó que plou mansament, sense renou, amarant la terra perquè els grans que estan dins ella puguin néixer i més tard donar fruits.

CATALINA SASTRE

Premi 1986.

- «Dins el Col·legi hi ha una dinàmica de superació contínua».
- «Enviau-nos fills responsables i els farem persones instruïdes».
- «Fèiem una pinya per a dur endavant un projecte nou».

dria molta de la meua llibertat d'actuació si fes escola a Porreres.

—Durant el temps de direcció, quines han estat les teves satisfaccions més grans?

—El veure com fèiem una pinya per a dur endavant un projecte nou, especialment mestres, Ajuntament, alumnes, pares, en definitiva, tot el poble. També sentia una especial satisfacció per les calmes que es produïen després de les tempestes que al llarg d'aquests anys s'han aixecat; per exemple, català, sí, no; religió a les escoles, sí, no; menjador, sí, no; alguns problemes de mestres... i sempre tenia la impressió de que s'havia resolt de la manera més positiva.

—Han tingut alguns fracassos o decepcions?

—Els fracassos els haurien de dir els altres, segur que els veren millor que jo. Decepcions, algunes per manca de participació i entusiasme per a millorar el

futur dels fills. Una persona entusiasta, com pens que som, no dona massa importància als fracassos com a cosa negativa, sino més bé com aspecte positiu en el sentit que et serveixen d'estímul i per a lluitar fins a aconseguir els objectius proposats.

—Com veus a partir d'aquest curs i de cara al futur l'escola de Montuïri?

—Molt bé. Una vegada haver acabat la guarderia municipal tal volta no hi haurà altre poble de Mallorca que compti amb unes instal·lacions tan completes. També és d'esperar que els mestres no canviaran tant com aquests darrers anys i, ja que la matrícula és de pocs al·lots, es podrà fer una bona feina.

—Per acabar: Voldries afegir alguna cosa per als lectors de BONA PAU que no hagi sortit a la conversa?

—Sí i especialment als pares i mares de família els diria que no creguin que tenint unes bones instal·lacions i inclús

S'HA DIT QUE...

...es paperi de ses Festes encara penja a alguns carrers, juntament amb so filferro. Haurà de ser sa pluja s'encarregada de tornar-lo. Es de sa ràdio diuen que això ja és llavor posada per a l'any que ve, i que així creixerà.

...s'ha demanat que a ses entrades d'es poble, s'hi col·loquin rètols que diguin: «Montuïri - Municipi d'Europa». I és que ho demana sa nostra categoria en molts de camps.

...s'haurà consumat es divorci PSM-PSOE? Ses males llengües diuen que és un fet, que se presentaran cadascú per ell a ses pròximes eleccions locals. I és que no hi ha com «ses coses clares i sa xocolata espessa».

...fins i tot han arribat a Montuïri subvencions per a sa neteja de ses nostres platges. Ses palmeres ja les tenim, ara només falta aigua i arena.

...és possible que qualcú d'es qui seuen a «sillons» consistorials pugui dubtar de sa importància i necessitat de s'estació de sa Creu Roja, a sa nostra carretera?

...nit d'es dissabte 27 de setembre: renou, ràdio Murta «a tope», Rallye, berbena en Es Puig, cares de son, una hora més per dormir, i carrers deserts fins ben tard. Un bon començament de temporada.

EN XERRIM

uns bons mestres, els seus fills ja aprendran lo suficient per a arreglar-se en la vida. La tasca educativa continua essent dels pares i hi tenen moltes coses per a ensenyar als seus fills. La instrucció que com a professors poguem oferir durant les cinc hores de classe de cada dia en front de les 19 hores del dia, caps de setmana, vacances, és molt poca cosa per a pensar que l'educació dels fills s'ha de deixar en mans dels mestres. I acabaria dient-los: Enviau-nos fills responsables i els farem persones instruïdes.

(O. Arborea)

Ajuntament de
Montuiri

SETMANA CULTURAL BIBLIOTECA

Organitzen la Biblioteca Municipal de Montuiri
i Centre Coordinador de Biblioteques del
Consell Insular de Mallorca

Dies 6, dilluns i 7, dimarts a les 9'30 del vespre

- LA CULTURA INFORMÀTICA a càrrec de Gabriel Fiol i Miquel Martorell
(Amb diapositives i set ordinadors)

Dia 8, dimecres a les 9'30 del vespre

- CIÈNCIA I TÈCNICA (muntatge audiovisual I.B. Lluçmajor)
- Estudi comparatiu entre dos tipus d'agricultura a Mallorca: Pla i muntanya
(Diapositives i comentaris a càrrec de Guillem Mas)

Dia 9, dijous a les 9'30 del vespre

- LA NUTRICIÓ: UNA EINA BÀSICA PER A LA SALUT a càrrec de M. Basagaña
(Amb diapositives)

Dia 10, divendres a les 9'30 del vespre

- VIATGE AL COR D'ÀFRICA per Josep Ferragut
(Amb diapositives)

Dia 11, dissabte a les 10 del matí

- CINEMA INFANTIL

Nou curs escolar

NOU PARVULARI

Encara que amb quinze dies de retràs —a causa de què l'edifici no estava a punt— el passat dilluns 29 de setembre es va estrenar el nou Parvulari del col·legi públic d'E.G.B. «Joan Mas i Verd».

Està situat darrera la casa de la conserge, entre el molí de Can Lloret i l'escola. Els nins poden anar-hi per un caminóiet des del mateix pati del col·legi d'E.G.B., d'aquesta forma s'evita el transitar per la carretera de Sant Joan on hi ha l'entrada principal de l'edifici.

Les obres i mobiliari han estat subfragats pel Ministeri d'Educació i Ciència; mentre que el solar, aigua i electricitat han estat posats per l'Ajuntament.

L'edifici consta de dues aules, els corresponents serveis i una sala de direcció o oficina. Davant hi ha un amplíssim pati que s'ha hagut d'aplanar de forma provisional a l'espera de les obres d'acondicionament que començaran aquest mateix any juntament amb la construcció de la Guarderia Municipal al costat del Parvulari.

CENS ESCOLAR

Dos-cents trenta-nou alumnes han començat el nou curs escolar al col·legi públic «Joan Mas i Verd» distribuïts de la següent forma: Preescolar 4 anys: 18 alumnes; Preescolar 5 anys: 17; 1.er d'E.G.B., 27; 2.on 21; 3.er 26; 4.rt 22; 5.è 21; 6.è 32; 7.è 27 i 8.è 26.

PROFESSORAT

A partir d'aquest curs el nou Director, com ja se sap, serà En Josep M.ª Munar, el qual, juntament amb el cap d'Estudis (Guillem Fiol) i el Secretari (Gabriel Gomila) formaran l'equip directiu.

Han causat baixa els professors Antoni Trobat, Catalina Oliver i Monse Cueto i s'han incorporat com a propietaris provisionals M.ª Magdalena Crespi, Magdalena Ramon i Bartomeu Sastre.

La distribució per cursos serà així: Preescolar 4 anys: Aina Ferrer; Preescolar 5

VAIXELL

Coneixiem vàries facetes artístiques i delicades de Na Catalina Sastre, ferent col·laboradora de BONA PAU. Ara hem descobert el seu caire de poesia, i consideram que és d'una senzillesa i profunditat meravelloses. Vetaqui aquestes sentides estrofes:

*Vaixell que te'n vas
per la mar boirosa,
te'n dus part de mi,
deixant-me plorosa.*

*Vaixell que navegues
per aigües blavoses,
sols les veig obscures
tristes i plomoses.*

*Són com la nit llarga,
plena d'enyorança, de fosca i record,
que banyant-me els ulls
em deixen sola, amb un nuu al coll.*

*Vaixell que ets partit
per no tornar més,
jo t'envii pel vent
tot quant jo t'estim,
tot quant per ell sent!*

CATALINA SASTRE

anys: Magdalena Ramon; 1.er Bartomeu Sastre; 2.on M.ª Magdalena Crespi; 3.er Josep M.ª Munar; 4.rt Catalina Martorell; 5.nt Gabriel Gomila; 6.è Jerònia Oliver; 7.è Magdalena Mayol; 8.è Joan Sorell. Educació Física, Guillem Fiol i encarregat del menjador, Joan Sorell.

GUARDERIA

Possiblement per segon i darrer any, la guarderia funcionarà a l'edifici d'Es Dau. Na Francisca Bauzà ha aprovat oposicions (enhorabona Francisca!) i ha estat substituïda per una altra Francisca. Aquesta i Na Lluïcia s'ocuparan de la vintena de petitons.

G. GOMILA

El Club d'Esplai «Ses Rotes», comença el curs

Ben prest començaran les activitats del Club d'Esplai a Montuïri. Es té la idea de convocar primer els pares perquè entenguin quina ha d'esser la tasca educativa que duren a terme. Es vol fer ben patent que no es tracta d'enviar-hi els al·lots perquè els guardin, sinó participar activament en la educació per al temps lliure.

Pujada a Lluc de la Part Forana

Prop de vuitanta montuïrers participaran a la Pujada a Lluc de la Part Forana, d'ells cinc valents a peu des de Montuïri i la resta des d'Inca. Segons comentaris, enguany ha estat millor quant a organització i participació. Això sí, la pujada i el caminar foren molt simpàtics, dins un ambient de companyonia i alegria.

El nou padró municipal

Segons el darrer cens de l'Institut Nacional d'Estadística, la població de dret de Montuïri (presents més ausents) és de 2.168 habitants, mentre la població de fet (presents més transeünts) és de 2.234 habitants.

A la creu de Son Rafel Mas li manca un braç

El braç esquerre de l'artística creu de terme de Son Rafel Mas va caure degut a un accident, pel que s'ha dit. Una creu molt antiga, possiblement del segle XV, segons una nota apareguda a BONA PAU núm. 218.

Es d'esperar que prest pugui ser restaurada adequadament.

Trobada de donants de sang

Està anunciat que el diumenge dia 12 d'octubre, a Montuïri, hi haurà la trobada anual de donants de sang de la Seguret Social.

A les 4'30 se celebrarà una Missa i després es farà l'entrega de distincions als qui hagin fet 10 donacions. Els actes acabaran amb una torrada en Es Dau.

Delegat dels pares a Lluçmajor

El Josep Lladó de «Can Miró» continuarà enguany com a Delegat dels pares de Montuïri a l'Institut de Batxillerat de Lluçmajor. L'any passat ja s'havia ofert perquè Montuïri hi fos representat i ara repeteix amb molt d'interès i il·lusió. És d'alabar aquesta inquietud.

Així va romandre la creu de Son Rafel Mas després d'haver-li romput el braç esquerre. És de desitjar una pronta restauració.

Ha mort D. Guillem Pascual

D. Guillem Pascual va morir a Ciutat el passat 17 de setembre, i encara que no fos natural de Montuïri, havia estimat aquest poble com a seu i era casat amb una montuïrera. Durant la seva vida activa, a més de preocupar-se per la tasca professional, dedicà molts d'esforços a Montuïri, sobretot a partir de la postguerra i per espai de bastants anys.

Fent ús de la seva influència política i humana aconseguí per al nostre poble molts de beneficis i ajudes econòmiques procedents d'entitats provincials.

D'una manera particular, cal destacar la seva desinteressada labor en la construcció de l'actual carretera d'Es Puig, l'any 1949, de la qual «ell en fou l'ànima» (vegeu BONA PAU, n.º 352). També va ocupar un lloc important en l'assessorament i recapte d'ajudes per a la restauració de l'església parroquial promoguda pel rector D. Bernat Martorell.

Descansi en pau aquest benefactor montuïrer.

La construcció de la carretera d'Es Puig de Sant Miquel fou una obsessió per a don Guillem Pascual. Aquí veim uns pagesos montuïrers, amb els seus carros, afanyats en la tasca, aturats un moment per a aquesta foto, l'any 1949.

Les sitges de la «Farinera Gomila»

Fàcilment poden emmagatzemar 300.000 quilos de gra

Molts de pagesos estan contents de les seves avantatges

Fa algun temps, molta gent es va preguntar per què servien aquelles sis sit-

Part superior de les sitges quan acabaven d'instalar-se.

ges («silos») metàl·liques, procedents de Saragossa, que En Joan Gomila, «de Sa Farinera», va instal·lar en els terrenys de l'antiga estació del tren de Montuiri.

Ara ja tothom sap que serveixen per emmagatzemar gra. Funcionen mitjançant quatre motors elèctrics independents, combinats, que es comuniquen un amb l'altre.

A l'acabament de la collita d'enguany es pot veure que seran rendables i no sols per al seu propietari, sinó també per al pagès, perquè així, la majoria de màquines collidores han pogut tirar directament el gra dins el remolc o camió i portar-ho allà, on abans de trabucar-ho, es pesa amb la bàscula apropiada i es tira dins una tremuja o clot —on hi caben 15 tones— l'elevador ho puja a les sitges a un ritme de 30.000 quilos per hora.

AVANTATGES I INCONVENIENTS

Els pagesos n'estan satisfets, ja que els ha simplificat la feina: així no han d'ensacar ni carregar els sacs «a la mala», en el tros, quan el sol d'estiu cau de ple i fins i tot «torra es cul a ses llibres».

Aquestes sitges també tenen l'avantatge d'un emmagatzematge ràpid, de

«Amb aquestes sitges Montuiri n'ha sortit beneficiat», declara En Joan Gomila.

poder tipificar per classes o categories el gra sense mesclar-se, encara que després, si es vol, pot sortir mesclat. Fàcilment es pot traspasar d'un depòsit a l'altre per a orejar-se i així augmentar el període de conservació sense productes químics.

Però també tenen inconvenients, com són el d'haver admés qualche «partida» amb més d'un 12 % d'humitat; i llavors, quan està a més de deu metres d'altura, dins les sitges, el gra que no és ben sec fa perdre, de rebot, en poc temps, el que havia entrat bo. És per això que els dies que no fa bon sol no s'ha de recollir el blat pel consum humà. El pagès ja sap que quan el gra s'estreny dins la mà i patina, és que està en bones condicions, i si no fuig és que duu humitat.

Treballant al camp, mirau prim amb el foc

El foc és una eina molt útil, però també molt perillosa quan es fa servir per cremar rastolls, batzers i la llenya que sobra en haver podat. Aquesta feina provoca cada any molts dels incendis forestals de Mallorca. Per això la llei prohibeix, durant l'estiu, encendre gens de foc fins a 400 m. de la vegetació natural.

Amb el foc, hem de mirar prim.

Evitem els incendis forestals

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA
SERPREISAL

Mallorca
cada dia més

Vista panoràmica de les sitges de la Farinera Gomila.

L'ANYADA

«És ver que aquest any l'anyada no ha estat tan bona com es presentava a la darrerria d'abril —ens diu En Joan Gomila— ja que els dies de fortíssim sol que va fer a mitjan maig, va matar massa aviat el gra, restant-li un 30 o un 40 % del que s'esperava.»

«En el terme de Montuiri —continua dient En Joan— es conren blats molt variats, com són "barba", "mort", "florencio", "rinconada", "cajeme", "astral", "ansa", "tais", "màrius", "sion" i qualcun altre. Tots aquests són bons ja que entren dins els tres grups que distingeixen la farina de força, de mitja força i de pa. I després serveixen per a farina de sopa, integral, de panades, de força i mitja força, pagesa, pagesa blanca. Són les farines que es consumeixen a Montuiri, a la nostra comarca i a Ciutat.»

CONDICIONS DEL GRA

Sempre que el blat entri dins les sitges segons les normes que el Mercat Comú aplica a Espanya, com són les de no emmagatzemar blat panificable amb més d'un 12 % d'humiditat i un 76 % de pes específic, molt poc gra espenyat i sense impureses (herba, palles, capell), no hi ha problemes, ja que canviant de tant en tant el blat d'una sitja a l'altra, s'oreja, oxigena i s'autoconserva.

Es disposa d'un aparell electrònic que marca la humitat del gra. I el pes específic

es troba pesant el blat que cap dins una mesura de litre: si fa de 750 a 800 grams, és correcte, encara que l'ordi sols n'ha de fer de 650 a 700.

UN SIGNE DE PROGRÉS

Aquest petit reportatge es podria concloure amb les manifestacions que feia En Joan Gomila quan se li preguntava quin fou l'interès que el va moure a posar aquestes sitges. Ell va dir: «No m'ha mogut gens d'afany de poder, d'avarícia, de voler-ho acaparar tot: les circumstàncies d'haver-me de posar al dia m'han obligat. Jo sé —continua dient— que cada reforma implica augment de tensió, romandre hores de la nit despert, haver de llegir per poder dormir, i això resta salut i vida, essent sempre una aventura amb un risc econòmic. És més còmode —diu ell— dur els dobbers al banc, amb interès o fer una casa al costat de la mar. Ara bé, em sent satisfet, realitzat, veient com resulta de pràctic emmagatzemar l'anyada i contemplar que Montuiri n'ha sortit beneficiat. Puc dir que montuirers m'han donat l'enhorabona perquè han vist un signe de progrés en el poble. Ara —conclou En Joan—, quan ja han passat tres quarts de la meua vida, començ a ser conscient que hi ha uns valors que no es poden contabilitzar en doblers.»

ONOFRE ARBONA

RÀDIO MURTA, LA RÀDIO DE TOTS

A principis d'estiu començaren les primeres emissions de la nostra emissora. Emitem amb un emissor d'un wat, de construcció artesanal que sols arribava a varies cases del poble. L'experiència ens agradà i gràcies a l'aportació municipal i la berbena, poguérem comprar un emissor més potent i material indispensable per emetre amb un mínim de condicions.

Un altre problema que ens trobàrem fou el lloc d'emissió. Com sabeu ho fèiem des de les escoles, però el lloc no és el més adequat perquè està més baix que el poble. Així plantejàrem al rector que ens deixàs una saleta de la Sala Mariana i allà hem instal·lat el nostre estudi; també hem hagut de variar la freqüència perquè molts de receptors no arribaven al 107.7. La freqüència actual és el 96.1. F.M.

Intentam oferir una programació variada que comença a les 11 h. del dissabte matí amb el programa «Concert», una hora de música clàssica en la que els ràdioescotes poden sol·licitar les obres que vulguin escrivint a Ràdio Murta, Ajuntament de Montuiri. En tenir telèfon, ho podran fer en directe. Segueix el programa «Es Murter» que tracta sobre temes d'actualitat. A les 12,45 h. «Coneguem la gent» entrevistes amb la gent del nostre poble. A les 13,30 h. «Simplement Murta», la radionovella més romàntica, produïda íntegrament pel nostre centre emissor. A les 14 h. «Taula i sobretaula», música i comentaris. A les 14,30 h. «Informatiu Murta». A les 15 h. «Can Bum», música i animalades. A les 16 h. «Jazz Murta» fins al final de la programació, a les 17 h.

Actualment paticipam unes dotze persones en la programació, però volem ampliar la plantilla. Aprofitam per cridar a totes les persones que tinguin idees o interès en fer un programa, que es posin en contacte amb nosaltres; els micròfons estan a la seva disposició.

Esperam que vos agradi la nostra Ràdio, que volem que sigui vostra. Feis-nos arribar qualsevol crítica o suggerència.

El Consell de Redacció de Ràdio Murta

Capçalera dels programes

Joan Tomàs, un altre any guanyador

Les carreteres de l'interior de L'Illa varen ser escenari els dissabte 27 i diumenge 28 del «III Rallye d'Es Pla» organitzat conjuntament pels Ajuntaments de Montuïri, Felanitx i Lluçmajor sota la direcció tècnica de l'Escuderia Drach (cotxes) i Moto Club Media Milla (motos).

Entre les novetats d'enguany hem d'esmentar que per primera vegada la inscripció va ser gratuïta a Mallorca en un rallye d'aquesta categoria; les 300.000 pessetes de premis en metàl·lic, que la prova va ésser puntuable pel campionat de Balears i la festa popular a la plaça de Montuïri amb el conjunt «Làser».

L'entrega de trofeus va ser presidida pel president del Consell Insular de Ma-

llorca, Jeroni Albertí i pels representants dels tres Ajuntaments organitzadors.

Els primers classificats foren: Primers, Joan Tomàs - A. Manso amb Renault 5 Turbo; segons, Onofre Alba - J.R. Gimeno amb Renault 5 Turbo i tercers, Josep Piña - R. Navarro amb Renault 5 GT. Turbo. A motos, varen guanyar Alorda i Abrines.

A destacar que en Llorenç d'Es Forn va acabar la carrera i a llamentant la mala sort d'en Tomeu Verger que va esportar el cotxe.

GABRIEL GOMILA

Futbol

Resultats dels equips montuïrers registrats al llarg del passat setembre:

III divisió

Montuïri, 1 - Santanyi, 1
 Montuïri, 1 - Badia, 1
 Eivissa, 2 - Montuïri, 1
 Montuïri, 1 - Portmany, 0

Juvenils

Artà, 5 - Montuïri, 2
 Montuïri, 1 - Barracar, 5
 Porreres, 0 - Montuïri, 3

Infantils - Alevins

Han participat al Torneig de Porreres. A les semifinals els infantils foren derrotats pel Cide At. per 4-2 i els alevins es proclamaren finalistes després d'eliminar al Salines per penaltys. Les finals es disputen els dies 4 i 5 d'octubre.

Benjamins

Aquests «menuts» iniciaren molt bé la lliga guanyant per 0-1 dins Sant Llorenç des Cardassar.

Aficionats

V. La Real, 0 - Es Puig, 1
 Es Puig, 5 - Portes Sanz, 2
 Autocars Grimalt, 0 - Es Puig, 1

A cada costat del Regidor d'Esports, Miquel Roig, hi podem veure els pilots Llorenç Mayol (a l'esquerra) i Tomeu Verger (a la dreta).

**REPARACIONS D'ELECTRICITAT I
 «FONTANERIA» A DOMICILI**

Avisos: Sebastià Nicolau Garí

**Tel. 56 02 53. Carrer Bonany, núm. 1
 Vilafranca**

CUINAR EN CASA

CUIXA ENLLARDADA

Es treu l'os d'una cuixa de mè tendre. El vespre abans, posar-la amb adob: sal i pebre bo.

Enllardar, posar-hi trossets de ventresca i d'ous bullits.

Fermar la cuixa ben fort amb un fil gruixat. Fregir-la. Bullir dins una greixonera amb un tassó d'aigua i conyac, tapar i que bulli amb poc foc unes dues hores.

Quan la carn és cuita, posar-hi pèsols i carxofes. Aquesta temporada, s'hi poden posar xampinyons.

Servir la carn a tallades amb la salsa per damunt i patates frites per les voreres.

Recepta de
MARGALIDA SOCIES «Vermell»

GLOSES

Adéu, Miquel Parri

*Adéu, Miquel Parri.
D'aquest món te n'has anat,
per jo serà alabat
fins a l'hora del morir
i, llavors, en venir
per tu vull ser acompanyat;
i vull estar en el teu costat,
si Déu ho troba així.*

*Tenia 11 anys d'edat;
de Montuiri era extern,
i dins es clot d'infern
per tu vaig ser saludat;
però ara tot ha acabat
així com acaba un hivern.*

*Sa darrera te vull dir,
perquè tot ja s'ha acabat:
que en el cel, en haver entrat,
un bon lloc pugues tenir
i, llavors, jo en venir
i ton pare al meu costat
i mos dàssim per disfrutat
així com féiem aquí.
I adéu, Miquel Parri,
Déu mos tengui pietat.*

TONI PALOU

DEMOGRAFIA

Naixements

Dia 23 de juliol: Joana Maria Rossinyol Pocoví, filla de Jaume «Salat» i de Joana «de Cas Saig».

Dia 17 de setembre: Gabriel Jaume Ferrer Gomila, fill de Guillem «Quelet» i de Maria Antònia «Pellusca».

Difunts

Dia 31 d'agost: Melsion Garcias Mas «Soldadet», casat, de 85 anys.

PLUVIOMETRE

SETEMBRE 1986

Dia 9	1,5 l. ms
Dia 27	16,4 l. ms
Dia 28	20,5 l. ms
Dia 29	43,5 l. ms
Dia 30	20,5 l. ms
Total	101,9 l. ms

Dia 7 de setembre: Manuel Villa Marco «Cas Metge», casat, de 66 anys.

Dia 17 de setembre: Guillem Pascual Ramis, casat, de 73 anys.

CORRECCIÓ DE BARBARISMES referents a: COS I SALUT

Barbarisme Forma correcta

ACIDÈS	acidesa, agrura
CANSANCI	cansament, fatiga
CEGO	cec
ENFERMEDAT	malaltia
ESCALOFRIO	calfred
ESGUINCE	esquinç
FLEMON	flegmó
JUANETE	galindó
LLAGA	nafra, úlcera
PESADILLA	malson
RESPIRO	alè, respir
VAHIDO	torn de cap

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

PROGRAMA D'ACTIVITATS PARROQUIALS

OCTUBRE 1986

COMENÇAMENT DE LA CATEQUESI

— *Dimarts, 7 d'octubre: quart i quint.* Sala Mariana, 5'30 horabaixa.

— *Dimecres, 8 d'octubre: segon i tercer.* Llistes i distribució. Aquesta catequesi possiblement se celebrarà els diumenges a les 10'30.

— *Dijous, 9 d'octubre: sisè.* A les 5'30 de l'horabaixa.

— *Divendres, 10 d'octubre: setè i vuitè.* A les 6'30 de l'horabaixa.

Per als de primer, farem una convocatòria un poc més envant.

ASSEMBLEA DIOCESANA '86

Endemés de les persones que han estat en els grups de preparació de l'Assemblea, es convida especialment els qui participen en tasques parroquials.

SESSIÓ PLENÀRIA I.ª

— *11 d'octubre, dissabte horabaixa,* en el Seminari Nou.

SESSIÓ PLENÀRIA II.ª

— *26 d'octubre, diumenge tot el dia.* Es tracta d'una ampla revisió dels tres darrers anys de la Diòcesi i de programació per al pròxim trienni.

LA GENT, VISTA DE PROP, ÉS UNA ALTRA

A tots ens sol passar lo mateix. No és igual conèixer-se del carrer o darrere la taula d'una oficina que tenir l'oportunitat d'entrar a la casa i fer una conversa tranquil·la, sense presses. Perquè, quan només ens coneixem damunt-damunt, és bo de fer tenir una idea equivocada de l'altre o deixar-nos dur per uns comentaris superficials. Per això a tots ens resulta molt saludable poder seure junts, compartir una conversa gratuïta, que no pretén treure cap profit a favor nostre, però que a la llarga ens beneficia i enriqueix.

Xerrant, xerrant, suren les il·lusions i la preocupació pels infants: l'escola, els primers llibres, les primeres paraules, i també les malalties i els problemes i el cansament, allò que dona goig i allò que fa patir.

Una trobada dins la saleta d'estar o dins el menjador de casa tira en terra prejudicis o opinions malformades sobre l'altre. Com més ens acostam, millor

descobrim els racons amagats de bondat, de pau familiar, els valors d'una feina poc reconeguda, la paciència de la mare, l'interès i la formalitat del pare, la fidelitat de la tieta, la satisfacció dels padrins, la bulla dels germans. Descobrir-ho, donar-li valor i parlar-ne serveix per a comprendre'ns i per a estimular-nos mútuament.

Això és el que he descobert en les ocasions que he tingut de sentir-me acollit, preparant amb uns el baptisme dels infants, compartint amb altres algunes idees pel comentari de l'evangeli del diumenge, visitant qualche malalt a les clíniques. Sempre n'he sortit beneficiat, he après molt d'aquells a qui m'he acostat, sovint acompanyanat d'altres.

No sé si he estat capaç d'anunciar Jesús, però crec que he pogut descobrir Jesús ja present —i sovint amagat— dins les famílies.

Bartomeu Tauler

MISSA JOVE

Per al diumenge, *19 d'octubre*, a les 11'30 queden convocats els joves i al·lotes que vulguin participar en una Eucaristia més apropiada per a ells. Per això mateix farà falta que el divendres, 17, la preparem entre tots, a la rectoria.

TROBADES JUVENILS

El mateix divendres, 17 d'octubre, amb tots els joves i joves que vulguin venir, programarem les reunions per a enguany, de cara als qui compleixen entre 15 i 17 anys.

CAMPANYA D'ACCIÓ SOCIAL: RECICLATGE DE VIDRE, PAPER, CARTÓ...

Ja posàvem alguna notícia d'això el mes passat. Ara ja programam més en concret a fi de veure com hi podem participar des dels pobles. A fi de donar feina a unes 32 persones en vies d'alliberar-se de l'alcoholisme i de la droga, s'ha muntat a les instal·lacions de la possessió de Son Gibert (Seminari Nou) una fundació per a reciclar vidre, paper,

cartó i electrodomèstics vells.

Com podem ajudar des de Montuïri?

Recollint aquest material:

1er.— *Botelles, vidre i electrodomèstics:* al corral de Na Quintana, darrere l'església (avisar Na Francisca «Xigala» o Na Joana «Moragues»).

2on.— *Tota classe de paper i cartó:* antic local de l'escola de ca Ses Monges (avisar Na Maria «Rabent»).

Tant a «Na Quintana» com a Ca Ses Monges estarà obert els dilluns per a rebre el material.

FULL DOMINICAL: NOVA ETAPA

La Direcció del «Full Dominical» ens envia una carta notificant-nos que des del primer diumenge d'octubre s'edita totalment a Mallorca. I al mateix temps s'ofereix per intercanviar escrits que sien d'interès per uns i altres.

Enhorabona i que aquesta nova etapa sia com desitgen.

EXCÉS D'ORIGINAL

Era tant l'original disponible per aquest mes que no hi ha cabut tot. La resta sortirà el pròxim número.